

Regula honestatis moralis seu tractatus theologicus tripartitus de regula moraliter agendi

In Duos Item Libros Dividitur: In priori potissima fundamenta, & principia moderni Probabilismi intrinseca exactè, & accuratè examinata multipliciter evertuntur, & non esse verè principia, ... In posteriori verò eundem cum modernis Decretis Pontificiis multiplici argumento ... ubi multa de ultimi ...

Camargo, Ignacio de

[S.l.], 1702

Synopsis Universæ Doctrinæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94767)

205. Quid verò hæc ad legem reflexam? Nunquid ejusdem generis sunt, Deum largiri liberè creaturis intellectualibus liberam facultatem, ut morales suas actiones eligant, ac determinent immediatè, cum multiplici tamen subjectione, & dependentia à concursu Dei, & permittere hominibus, ut hominum errores, & opiniones, sequantur, tanquam regulam agendi nulli alteri regulæ subordinatam, sed absolutam ab omni subjectione; immò, quam Deus ipse subsequi, ac probare teneatur, eidemque non liberè conformari per voluntatem suam reflexam? Quis dicat? Quænam hic cogitari potest, aut fingi, attemperatio divinæ voluntatis, quæ non tollat ab ipsa rationem primæ regulæ, ut illam in errores, & opiniones hominum transferat?

206. Nam regula prima moralis honestatis est, quæ in se ipsa, & per se ipsam recta, ut cognita ab ipso operante, derivat in ipsius operationem honestatem, ac rectitudinem, quæ tota denique resolvatur in ipsam primam regulam, ut in primum principium, & mensuram totius rectitudinis, & honestatis. At, si Deus

teneatur necessariò permittere, aut probare, ut honestum per suam voluntatem reflexam quidquid falsò re ipsa dummodò probabiliter, homines honestum putaverint, nulla voluntas Dei antecedens, aut consequens, sed opiniones potiùs, atque judicia hominum, etiam falsa, habent rationem primæ mensuræ, in quam tota moralis actionis rectitudo resolvatur, velut in primum honestatis principium, quod à nullo dependeat in regulando, & cui alia quælibet regula subijci debeat, ac subordinari. Ergo non aliqua voluntas Dei, sed hominum errores, & opiniones sunt prima regula moralis honestatis, idest, quæ nulli alteri subiecta sit, & cui alia quæcunque, etiam voluntas ipsa divina subiecta sit, & subordinata. Hæc præcedenti articulo demonstrata jam manent rationibus perspicuis, atque patentibus, quæ repetendæ modò non sunt.

Et hic sit hujus controversiæ finis, quam in brevem summam collectam ecce jam tibi damus more nostro cum universa doctrina tradita.

SYNOPSIS UNIVERSÆ DOCTRINÆ.

207. **E**rgo omnia, quæ hæcenus dicta sunt, sic per compendium digere.

Omnis actio moralis dicitur honesta, vel turpis, per respectum, & habitudinem ad regulam moralis honestatis. Regula verò ejusmodi duplex est, altera prima, absoluta, ac suprema, quæ est lex æterna, seu voluntas Dei; altera secunda, subiecta, & primæ omninò subordinata; & hæc est signum, quodvis ipsam regulam primam, seu legem Dei, nobis manifestans, & applicans.

208. Id rursus, cum dupliciter fieri possit, duplex inde resultat regula secunda honestatis: vel enim signum illud est instrumentale dun-

taxat, quod nempe non formaliter, ac per se ipsum, sed objectivè tantum, & ut cognitum, ostendit nobis regulam primam; & hæc est regula secunda objectiva: vel est signum formale, nempe notitia ipsa, seu judicium actuale in intellectu ipsius operantis subiectivè, & formaliter existens, proponens ipsi, & applicans primam regulam, vel in se ipsa (aut potius penes se ipsam; neque enim alium modò immediationis sensum curamus) immediatè, ac directè cognitam; vel potiùs non immediatè in se, sed mediatè, & in alio signo, seu regula objectiva secunda: & hoc formale signum applicans nobis regulam objectivam, dicitur

M m 2 re-

regula secunda formalis, seu potius regulæ propositio, & actualis directio, seu regulatio; quia tamen jam communiter usus obtinuit, ut & hæc, regula absolute vocetur, ita & nos illam frequenter appellamus: quanvis rigorosè loquendo regula objectiva tantummodò, sit propriè, ac simpliciter regula.

209. Totus igitur labor, & nostri Operis scopus est secunda hæc honestatis regula: examinare scilicet, & ostendere, quale debeat esse judicium, seu dictamen nostræ rationis, per quod regula prima formaliter nobis proponitur, vel immediate in se, vel mediatè in aliquo signo, seu regula secunda objectiva, idest, in aliena opinione non subjectivè, sed objectivè tantum in intellectu nostro existente. De ista verò regula objectiva secunda (de prima enim nihil dubitamus, utpote per se ipsam essentialiter recta), cum sit objectum regulæ formalis agimus etiam, quantum opus sit, ut possimus tandem cognoscere, qualis sit ipsa formalis regula, per quam nostræ morales operationes formaliter, ac proximè regulantur.

210. De utraque autem regula secunda (sicut de ipsa quoque morali operatione) illud est apud omnes indubitabile, totam scilicet ipsarum rectitudinem petendam esse ex conformitate cum prima regula honestatis moralis, idest, voluntate divina, ita ut ea sit unicè regula recta, quæ regulæ primæ concordat; quæ verò ab illa discrepat, recta non sit, immò neque sit regula propriè loquendo, quia regula non recta non nisi voce tenus, & abusivè tantum dicitur regula, juxta illud Bernardi, *Alioquin regula jam non est regula, quia non recta.*

Bern. in
Apolog. c.
2.

211. His positis, compertum est, & extra omnem controversiam positum, non omnem opinionem, vel estimationem nostram, quantumcunque probabilis, immò, etsi certa, ac evidens nobis videatur, esse

se regulam rectam operandi, & contraria assertio error est longè turpissimus, & stultissimus, qui nullum sub his terminis Catholicum Auctorem pro se habeat, illo tantum excepto Recentioris Probabilissimi numero Apologista, Utrum verò ex doctrina Recentiorum per sequelam legitimam deducatur, alibi à nobis fusè, & accuratè tractandum est.

212. Præterea certum etiam debet esse, non quamcunque opinionem unius, vel alterius, quin neque plurimorum, quantumcunque gravium DD. (non loquimur de SS. Ecclesiæ PP.), etiam à nullo alio de improbabilitate notatam, assumi generaliter posse sine ullo ulteriori examine, ut sufficientem agendi regulam. Et assertio contraria Recentioribus familiaris (sed non satis considerata) innumera, & ingentia probat absurda, nimiamque, ac miserabilem in populum Christianum morum laxitatem inducit. Unde constat, vulgarem non paucorum Confessoriorum, ac directorum conscientiarum, praxim apud æternum Judicem tolerandam non esse, sed procul omnino dubio damnandam, quippè quæ innumeras animas perdat.

213. Est igitur controversia potissima, utrum opinio qualibet gravium Doctorum stans pro libertate, contra legem, æquè, aut minus probabilis operanti (dummodò practicè probabilis sit in sensu Probabilistarum) sit tuta, & recta regula agendi? Affirmant Theologi moderni communiter post Medinam, recētis Probabilissimi primum parentem, & inventorem. Sed non omnes procedunt eadem viâ; quidam enim supponunt, ac contendunt, neminem uti posse aliqua opinione benigna (idest, libertati favente), quam actu non judicet veram judicio absoluto, ac directo, de honestate objecti, quod eligit: quia tamen censent, posse intellectum ex libera electione voluntatis opinari absolute, & judicare veram partem illam contradictionis, quæ

Author Regulae moralium cum Crissi de Probabilitate. 2. Par. 94. n. 169.

quæ pro priori ad omne iudicium apparet ipsi minùs, aut æquè duntaxat probabilis; idèò absolutè docent licitum esse amplecti objectum minùs, aut æquè tantùm probabiliter bonum antecederet ad proprium assensum. Hæc tamen via singularis est, uniusque, vel alterius tantummodò.

214. Communis itaque Recentiorū sententia docet, licere amplecti opinionem directam æquè, aut minùs probabilem operanti objectivè solummodò in intellectu ipsius existentem, & nihil absolutè iudicando de intrinseca objecti honestate; quin immò etiam actu iudicando, objectum esse intrinsecè inhonestum; sic enim docent multi cum PP. Vazquez, & Sanchez, quos imitatur etiam Terillus inter modernos facile princeps. Quare hi Recentiores, qui Reflexistæ iure appellantur, ut elicere possint ultimum conscientiae dictamen, sive iudicium practicum proximè, & immediatè operationis directivum de absoluta honestate objecti, sine quo nemo potest honestè agere, coguntur necessariò recurrere ad principia quædam reflexa, (idest ad illa eadem argumenta, quibus suam sententiam probant), per quæ operanti licitum fiat id, quod actu directè iudicat esse illicitum, vel potest saltem proximè iudicare, quia saltem videt esse verosimilius, quod re ipsa illicitum sit. Vix credet, qui simpliciter noverit legem Dei. Sed hæc est ars hodiernæ benignitatis.

215. Prior igitur via Recentiorum, seu modus propugnandi sententiam suam (quam benignam appellant) penitus est dependens ab illa philosophica opinione, quæ adstruit proximam, & immediatam intellectus indifferentiam ad opinandum æquè, vel minùs probabilia. Hujus verò opinionis ipso junioris Probabilismo, & satis modicæ auctoritatis, quippè quæ sit non modò contra veteres omnes Philosophos, & Theologos cum Aristotele, & D. Thoma,

sed etiam còtra plures præcipui nominis Recentiores, etiam ex ipsis Probabilistis, aliunde verò levibus innixa rationibus, & paritatibus importunis: hujus, inquam, novæ opinionis falsitatem, nimium apertam usque ad satietatem ostendimus, & prolixius fortassè, quam oportet.

216. Præterea: assensum illum præstitum parti minùs, aut æquè duntaxat probabili, quanvis physicè, aut metaphysicè possibilis admitteretur, non fore tamen verè prudentem, adeòque nec verè probabilem, sed potiùs manifestè imprudentem, & contra omnem rectam rationem, non semel, neque uno tantùm in loco, sed pluries etiam ostensum est. Quo non tantùm ille directus, & singularis Probabilismus dissectus prorsus manet, atque contritus, verùm etiam reflexus, atque communis, notabiliter saltem enervatus; immò prorsus etiam everfus: quomodò nanque poterit operans opinionem directam, quam intendit amplecti, iudicare verè probabilem, id est verè prudentem, & conformem rectæ rationi (prout omninò opus est ad rectam conscientiam formandam), si nequeat illam veram iudicare? Ne id ex ipsis terminis evidenter repugnat; nisi cui fortè prudentiam sapiat, scienter veritatem deferere, & veritatem de honestate morali: quod certè si prudentia sit, optandum foret, neminem esse prudentem.

217. At nos mirabile, atque subtile benignæ Theologiæ artificium, capere nunquam possumus, neque *mysterium* ejus arcanum aliquis nostrorū assequitur, & idèò non modernum Probabilismum, sed aerem ubique verberamus.

Nimirum Recentiores non docent, neque in eorum mentes ascendit, opinionem illam directam esse regulam proximam conscientiae, aut immediatè actionis directivam, sed mediatam duntaxat, atque remotam;

ram; quæ tamen fundet plurima reflexa principia, certa moraliter, & evidentiâ, ex quibus tandem legitimè eliciatur ultimum conscientie dictamen de absoluta honestate actionis, moraliter certum, & evidens (quin etiam metaphysicè juxta Recentiores quàmplures), quod sit formalis, proxima, & immediata, ipsius actionis directio, adeoque proxima conscientie regula, infallibilis utique, & evidenter recta.

218. Principia verò ejusmodi duo præcipua sunt: alterum, quod appellant rationem à priori, & veritatem lumine rationis notam: nempe, *Qui sequitur opinionem probabilem, prudenter operatur*: alterum autem, & ipsum evidens, *in dubio de honestate operationis melior est conditio libertatis possidentis*. Ex his principiis facile Recentiores eliciunt dictamen ultimum certum, & evidens de absoluta honestate actionis. Nam, qui utitur opinione directa, etiam æquè, aut minùs probabili, verè sequitur opinionem probabilem, ut ex ipsa hypothesi constat: ergo prudenter agit, adeoque laudabiliter, & honestè. Rursus in eadem hypothesi lex prohibens actionem non est certa, sed dubia: at homo in dubio isto possidet libertatem suam ad faciendum quidquid libuerit: ergo licitè potest eligere partem benignam, & recusare obligationem legis.

219. Sed vide precor evidentiam istam. Nemo prudenter agit, neque jus ullum possidet ad agendum, dum non conformatur actionem suam cum regula moralis honestatis, idest, cum voluntate, seu lege Dei, nisi dicant esse prudentiam, & jus legitimum libertatis humanæ, contemnere divinam legem. At quisquis sequitur opinionem directam, æquè, aut minùs probabilem contra legem, non conformatur actionem suam ad ipsam legem, seu voluntatem Dei: cum regula objectiva, quæ utitur, non sit conformis eidem legi, sed magis positivè difformis, aut

indifferens saltem, & omninò præscindens ab omni positiva conformitate, vel oppositione cum lege. Igitur non prudenter, aut ex jure legitimo, sed imprudenter potius, & iniquè operatur. Nonne dictamen hoc evidenter est evidentiùs?

220. Reponunt, verum esse, actionem procedentem ex opinione illa minùs probabili non conformari cum lege Dei antecedenti, sive directa: fallum tamen non conformari cum prima regula moralis honestatis, idest, cum alia lege, seu voluntate consequenti, sive reflexa. Uti que opinio illa directa æquè, aut minùs probabilis operanti, sicuti dicta principia reflexa, sic etiam fundat infallibiliter aliam voluntatem in Deo, quæ ex prædictæ opinionis suppositione reflexè, & consequenter approbat, aut permittit actionem procedentem ex illa; cui voluntati, & ultimum conscientie dictamen, & actio ipsa ex illo proximè regulanda, positivè, & formaliter conformantur.

221. Et hoc est tertium principium reflexum potissimum etiam, & evidens, quod cum illis duobus indivisè connectitur, aut in eisdem intimè imbitur. Quavis, ut verum fatear, non facile explicabunt Recentiores, an reliqua principia reflexa antecedit, an subsequatur; neutrum enim videtur dici posse in via Probabilistarum, licet illud sit certum apud ipsos ab hoc magno principio (quod est mysterium novi Probabilissimi) reliqua omnia omninò dependere. Verum de loco, & ordine, quem habeat, parum nos solliciti sumus: quocunque nanque in loco constituatur, idem artificium resultat, idest, verè sophisticum, & inane.

222. Porro, si legem Dei per se, & antecedentem, nemini contemnere licet, ut fides, & ratio suadet, per nullam voluntatem Deus probare potest usum opinionis directæ minùs probabilis operanti de honestate intrinseca actionis; etenim ejus-

mo-

modi usum fore contemptum prædictæ legis, planè convincit argumentum nostrum, ad quod nihil respondent Recentiores. Quid enim precor facit novæ hujus legis inventio, aut alia quævis reflexio cogitabilis, ad hoc ut illa opinio, & operatio ex illa procedens, conformetur cum lege Dei antecedenti, sive directæ? An non omnes ejusmodi reflexiones affirmant, aut supponunt, opinionem directam esse minus probabilem, adeoque non conformem legi directæ, sed eidem potius contrariam? Igitur impedire non possunt, quominus operans necessariò videat, & rogatus fateri debeat, se post quæsitam omnem reflexionem, etsi millenas insuper reflexiones adjiceret, non agere cõformiter ad legem Dei directam, sed illam potius voluntariè contemnere. Quid ergo Recentiores frustra desudant novis, ac inauditis reflexionibus adstruendis contra veritatem apertam, & ipsa luce meridiana clariorem?

223. Reflexant ergo semel supra mysterium suarum reflexionum, quod nos nō intelligere conqueruntur, & videant, quanti debeat Probabilissimus ipsis stare, si eundem adhuc sustinere cõtendant. Alterum è duobus dicendum ipsis est: vel licere contemnere legem primariam, seu directam Dei, & hoc ipsum Deum probare per voluntatem suam reflexam, quod horrenda blasphemia: vel nullam esse legem directam, sed omninò deficere re ipsa, & quoad substantiam, hoc ipso quod existat opinio aliqua, etiam minùs probabilis, & falsa, affirmans ejus legis defectum; quod adeò est falsum, implicatorium, & à sæculis inauditum, ut non solum dici non possit, se neque ab aliquo cogitandum videatur.

224. Sed nostra nos cogitatio fefellit: quia nihil cogitatu adeò incredibile videri potest, quod non Terillus excogitaverit ad benignam sententiam propugnandam. Fatetur ergo verum nostrum argumentum

concludere, ideòque necessariò dicendum, legem reflexam, & consequentem Dei (adeoque, & reliqua principia reflexa) nulla ratione coherere posse cum lege antecedenti, atque directæ, sed eidem opponi contradictoriè. Unde, cum quælibet opinio directæ, etiam minùs probabilis contra legem, fundet, & inferat infallibiliter legem reflexam, & consequentem, qua Deus omnibus absolutè permittat, & positivè probet, tanquam honestum, objectum præfatae opinionis, seu (quod eodem redit) usum illius, idest, actionem ex illa procedentem; consequens est, ut in ea hypothefi lex antecedens, ac directæ Dei, quæ verè objectum illud prohibebat antecederet ad illam opinionem, re ipsa, & quoad substantiam necessariò deficiat, nec ullam habeat vim obligandi, quandiu præfata opinio persistat. Rem incredibilem!

225. Quod si à Terillo quæras, unde fieri possit, ut lex, etiam vim ipsam obligandi deperdat, quam habebat antecederet, per id præcisè quod denuò insurgat opinio aliquorum Doctorum, etiam minùs probabilis contra ipsam? Respondet legem re ipsa deficere, totamque vim obligandi deperdere ex defectu promulgationis requisitæ ad valorem legis; nam quoties est probabile legem non obligare, aut non existere, lex non est sufficienter promulgata: lex verò sufficienter non promulgata nullam habet ex se virtutem, aut efficaciam ad obligandum, ut concors est Doctorum sententia. Ecce basim recentis Probabilissimi, & fundamentum fundamentorum, in quod cætera omnia resolvuntur, ut contrav. 6. to. art. 1. patenter demonstratum est, & constat, vel ex proximè dictis. Loquuntur verò Recentiores, ut patet, de stricta, ac propria promulgatione, quæ sola spectat ad substantiam legis, alioqui nihil dicerent, sed absurdè principium peterent.

Prin-

226. Principium autem hoc, & fundamētum unicum Probabilismi, quale re verà sit, per totam illam controversiam sextam penè ad pudorem nostrum ostendimus. Utrique nullum penitus pro se habet auctore præter Terillum ipsum, & Recentiores affeclas ejus apertè sibi ipsis contradicentes; sed evidenter pugnat cum certa, atque communi Theologorum omnium doctrina quam Recentiores ipsi passim docent, supponuntque, extra, immò & intra controversiam illam. Immò, quod durius est, videtur manifestè contradicere, Deo ipsi jubenti, & statuenti Deut. 17. ut dum variant judicia, & opiniones hominum, ac magistrorum, ulterius veritatem quæramus, propriumque legis sensum investigemus. Id verò quæ ratione præcipi posset, si verum foret Recentiorum principium? Foret plane stultum præceptum.

227. Ejus item principii falsitatem apertam ex certis, ac communibus solidæ Theologiæ principiis, quin etiam ex doctrina ipsorum Recentiorum admodum patenter evicimus, innumeraque absurda non toleranda legitimè ex illo concludi, tum ibidem, tum hic per totam controversiam, evidenter, & latè monstratum est, ut non solum ab omnibus falsum haberi, sed & nimis mirabile videri debeat, quod quisquam de re ista quæstionem moverit ante Terillum nunquam auditam.

228. Hoc verò fundamento destructo, totam moderni Probabilismi machinam cum suis omnibus artificiosis, atque subtilibus reflexionibus uno simul impetu ruere, & solo penitus coæquari, meritò, vel Terillus fatetur. Nempè demonstratio desumpta ex principiis à nobis stabilitis, de quibus nemini liceat dubitare evidentem ipsius falsitatem clarè, & convincenter concludit.

229. Cæterum, etsi omnium reflexionum, ac principiorum Probabilismi fallax, & inanis inventio to-

ta simul sit demonstrata per everfionem fundamenti prædicti, placuit attamen nobis tria illa potissima memorata, quibus Probabilistæ maxime fidunt, seorsim etiam examinare, & in se ipsis diligentius inspicere, ut multiplice ex capite luculentius omnibus pateat, ex qualibus principiis Recentiores demonstrationes illas conficiant, quas fidentissimè ubique jactant, & quibus sententia benigna, ad tantam certitudinem evecta est, ut meritò potuerit à Caramuele, etiam inimpugnabilis absolutè, vel saltem (ut Terillus modestius temperat) inexpugnabilis dici, ac censeri.

230. Ergo demonstrationem à priori, quam Recentiores omnes eliciunt ex illo vulgatissimo proloquio, *Qui sequitur opinionem probabilem, prudenter operatur*, extenso etiam ad opinionem æquè, aut minus probabilem operanti, esse re verà claram petitionem principii, & inane quoddam sophisma, contra evidentem doctrinam Augustini, mille equivocationibus, falsitatibus, & absurditatibus plenum, quodque nō aliud demum legitimè concludat, quam licere contemnere voluntariè, & sciènter legem Dei, adeoque peccare formaliter, per totam controversiam, octavam nisi satis ostendimus, & evicimus, nullam, Lector, à te fidem deprecemur. Tantundem insuper de regula illa, *In dubiis prævalet libertatis possessio*, extensa ad omne dubium de directâ honestate obiecti, haud minùs clarè demonstratum est per totam controversiam nonam.

231. Postremum verò Recentiorum principium de lege Dei reflexa, ac subsequenti, quæ moderni Probabilismi totum artificium complectitur, novamque tribuit humanis actionibus, etiam de se inhonestis, moralem honestatem, quale re verà sit, quàm mirabile, quàm solidum, quàm certum, quàm Theologicum, per totam hanc controversiam decimam nimis clarè; ac prolixè, ultra quàm foret opus, fortasse etiam ul-

tra-

ita quam oporteret, demonstratum à nobis est. Nimirum novam istam, & hucusque inauditam legem, apertam nimis contradictionem involvere, neque Terillus ipse, ejusdem legis auctor, & inventor, ulla ratione negare potest, cum ipse manifestè, & expressè, utramque doceat contradictionis partem, ut productis verbis ipsius, ad oculum ostensum est. Præterea tot ingentia monstra, & absurda, ex illa manifestè sequuntur, ut nihil maneat in Theologia firmum, nihil vel honestum, vel turpe, si lex illa subsisteret, reputari deberet.

232. Illud autem horrendum monstrorum omnium monstrum, vel auditu non tolerabile: quod, quasi non sufficeret ad indulgentiam libertatis humane facere homines sui juris solius, & exemptos ab omni subjectione, ac naturali subordinatione ad voluntatem, & legem Dei, constituendo per novam istam legem iudicia, & opiniones ipsorum hominum, etiam minus probabiles, etiam falsas, regulam honestatis moralis ab omni dependentia, & subordinatione absolutam: quasi parum, inquam, hoc esset, Deus ipse præterea verè subjicitur humanis opinionibus, & erroribus, ita ut sapientia, & voluntas Dei subsequi necessario debeat, & probare, tanquam honestum, id ipsum, quod antecederet

reprobabat, ac prohibebat, tanquam inhonestum, ac turpe, quoties homines falso, dummodo probabiliter (ut ajunt ipsi) licitum, & honestum illud esse putaverint: maxime verò, si invincibiliter, quantumvis turpissimè, errent; quin immò, & vincibiliter, ac voluntariè, ut consequentiæ lege coactus affirmare Terillus ausus est; quod non, incredibile tantum, sed neque cogitabile videretur. Hucusque ventum est per mysterium benignitatis Probabilissimi.

233. Denique (quod notandum maxime est) tria hæc prodigiosa, Probabilistarum principia, sicut & reliqua minoris momenti, neque certiora sunt, neque priora ipso recenti Probabilismo, sed cum eodem potius, & ex eodem simul exorta, aut studiosè postea quæsitæ, atque artificiosè adinventæ ad protegendum ipsum Probabilissimum ab adversis oppugnationibus. Adde, quod neque ab ipsis Probabilistis universaliter recipiuntur, sed pleraque saltem eorum à multis ex gravioribus refelluntur, ut suis locis ostensum est, & generaliter adnotatum hic art. 1. toto §. 3. Unde ex hoc etiam capite facile colligere liceat, qualis auctoritatis, qualisque certitudinis, re ipsa sit opinio Probabilistarum, talibus innixa principiis.

ADNOTATIO, ET CONCLUSIO.

234. **A**dmonuimus non semel, nos in hac controversia, consultò discessisse à communi stylo Doctorum illam novissimè disputantium, neque enim necessarium, quin neque expediens nobis visum est disputare seorsim prius de opinione benigna minus operanti probabili, deinde verò de æquè probabili, aut vice versa: nullum quippe discrimen verum, ac formale reperimus hujus geminatæ quæstionis, deoque neque ullam utilitatem,

sed inutile potius dispendium temporis. Nam, cum ex eisdem principiis utraque resolvatur utrinque, oportet, ut vel ea, quæ in prioris examine dicta sunt, iterum cum tædio Lectoris inculcentur in posteriori, vel si quid ultra novum affertur, æquè faciat re ipsa pro utriusque quæstionis resolutione.

235. Id, qui ad hucusque dicta reflectat, facile verum esse compertiet. Porro argumenta omnia, quibus ostendimus, neminem rectam

N n pos-